

SERVİKAL VERTEBRA YARALANMALARINDA PLAK-VİDA İLE RİJİT INTERNAL FİKSASYON

RIGID INTERNAL FIXATION WITH PLATE-SCREW APPLICATION IN CERVICAL SPINE INJURIES

Emin ÖZYURT, Bülent CANBAZ, Ziya AKAR, Murat HANCI, Cengiz KUDAY

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Nörosirürji Anabilim Dalı

Türk Nöroşirürji Dergisi 2 : 41-45, 1991

ÖZET : Servikal travma geçiren, anterior yaklaşımla intervertebral kemik greft plak(+)vida ile osteosentez yapılan 13 olgu sunuldu, ilgili literatür gözden geçirilerek yöntemin irdelenmesi yapıldı.

Anahtar Kelimeler : Füzyon teknikleri, Spinal yaralanma

SUMMARY: 13 patients with cervical spine injuries underwent anterior cervical spine stabilization with osteosynthetic plate/intervertebral bone graft. Review of experience and discussion of cervical plating techniques are included.

Key Words : Spinal fusion, Spinal injury.

GİRİŞ:

Ölüm nedenlerinde perinatal mortalite dışında, kalp hastalıkları, kanserler, serebrovasküler hastalıklardan sonra dördüncü sırada kazalar yer almaktadır. Prevalansı yılda 100000 de 50 olarak saptanan kazaların %3 ü spinal yaralanma olup politravmatize olgularda saptanan %2 lik değerde buna eklenmelidir. Çeşitli kazalar sonucu yılda 100000 de 80 kişide komplet veya inkomplet medulla hasarı ortaya çıkarmakta olup bunların $\frac{1}{4}$ ü dönüşümsüz hasar niteliğindedir. En sık olarak 15-34 yaşlar arasında bulunan bu olguların, kadın/erkek oranı 1/5 tir (21).

Spinal yaralanmalarla ilgili ilk kayıtlara M.Ö. 2500 yıllarında yazılmış olan Edwin Smith papirusunda rastlanmıştır. Yazar bu olguları iyileşmesi olanaksız olgular olarak nitelmiştir. M.S. 403 yılında Oribasius spinal fraktürlerin tedavisinde traksiyonu tavsiye etmiş ve bunun için bir alet geliştirmiştir. M.S. 600 lerde Paul kırık fragmanlarının çıkartılmasının yararlı olacağı görüşünü savunmuştur. Rönesans devrinin ünlü cerrahi Ambroise Pare palpasyonda krepitasyon saptadığı spinal fraktürlere traksiyon ve dekompression uygulamıştır(21). Tyrell 1827'de yayinallyanlığı serisinde travmatik kökenli medulla basılarına cerrahi girişim yaptığı fakat bütün olgularını kaybettiğini belirtmiştir. Anesteziklerin kullanıma girmesi, Lister'in asepsi prensiplerini ortaya koymasından sonra 1883'te Mac Ewen ve Horsley spinal tümör ameliyatı yapmışlardır. 1905'te Cushing spinal yaralanmalarla ilgili bilgi birikimini derleyerek cerrahi girişim endikasyonlarını yayınlamıştır. 1921'de Sicard ve Foresier'in lipiodol ile yaptıkları ilk myelografiden sonra spinal girişimler daha sık yapılmaya başlanmıştır. Fakat laminektominin instabilite yarattığının anlaşılması üzerine bu yöntem önemini yitirmiştir. Instabilite sorununa çözüm arayışı, 19. yüzyılda Wilkins ile başlamış ve pedikülerin telle bağlanması ile çözüm-

lenmeye çalışılmıştır (21). Fakat ilk başarılı füzyon ancak 1891 de Hadra tarafından gerçekleştirilmiştir. 1911 de Hibss ve Albee tarafından uygulanan interspinoz kemik grefitini 1933 te Burns'un lomber anterior füzyonu, 1955 te Smith ve Robinson'un tanımladıkları anterior servikal interbody füzyon izlemiş, Cloward 1958 ve 1961 de yayınladığı makaleleri ile yöntemine güncelilik kazandırmıştır (15). Cerrahi teknik olarak servikal vertebralara anterior füzyon yakın zamanda yaygın olarak kullanılmasına rağmen ilk kez 1895 de Chiphault tarafından uygulanmıştır (3). Bütün bu metodlar postop erken dönemde yeterli stabilizasyonu sağlayamadığı için rıjıt internal fiksasyon teknikleri gündeme gelmiştir (5,18).

MATERYAL VE METOD:

10.10.1988-7.7.1990 tarihleri arasında kliniğimize yatarak tedavi gören servikal yaralanma olgularına anterior rijit internal fiksasyon uygulanmış olup olguların 3' ü kadın 10' u erkek olmak üzere toplam 13 olgu sunulmaktadır. Olguların en genci 22, en yaşlısı 60 yaşında olup yaş ortalaması 39,6 dır. Olguların çoğunuğu 3. ve 4. dekatlarda toplanmış olup 20 yaşımdan küçük olgumuz yoktur. 7 olgu trafik kazası (hepsi araç içinde yaralanma) 3' ü yüksekten düşme, 3' ü ise iş kazası sonucu yaralanmışlardır. Lezyonların hepsi alt servikal bölgede olup iki olguda C3-4, iki olguda C4-5, dört olguda C5-6, bir olguda C6-7 dislokasyon, dört olguda ise C5, C6, C7 düzeylerinde corpus vertebra fraktürü şeklindedir. Bütün olgulara ilk muayenelerini takiben AP, lateral, transoral dens grafisi, yüzücü pozisyonunda grafiler çekilmiş ayrıca dokuz olguya CT, iki olguya MRI tetkiki yapılmıştır. Başvuruda nörolojik defisisi olmayan olgularda direkt grafilerde belirgin fraktür/dislokasyon mevcut ise hemen Crutchfield traksiyonuna alınmış, eğer instabilite varsa kısa zamanda cerrahi tedavileri yapılmıştır. İnkompel nörolojik defisitli olgularda redüksiyon

sağlandıktan sonra intratekal (IT) kontrastlı CT tetkiki yapılmıştır. Komplet medulla lezyonu olan olgularda (Frankel A) ilk 24 saat içinde müraaat ettirilmiş ise direkt grafileri çekildikten sonra IT kontrastlı CT tetkileri yapılmıştır, bası saptandığı taktirde acilen ameliyata alınmışlardır. 24 saatten sonra müraaat ettirilen olgularda yalnızca direkt grafiler çekilmiş, dislokasyon saptananlar traksiyon'a alınmıştır. Nörolojik defisiği olmayan (Frankel E), instabilitesi saptanan olgular ise elektif olarak ameliyat edilmiştir. Başvuru sırasında yapılan muayenelerinde üç olgunun nörolojik defisitinin olmadığı, iki olguda komplet, sekiz olguda ise incomplet medulla lezyonu olduğu saptanmıştır. Bütün olgular "Frankel skalasına" göre değerlendirilmiştir. Crutchfield traksiyonu ile reduksiyon sağlanamayan (genel anestezi altında 20 kg ağırlığı kadar), faset kilitlenmesi olan 3 olguya bilateral fasetektomi ile açık reduksiyon uygulanmış ve aynı seansta anterior varış ile rıjıt internal fiksasyon sağlanmıştır. Vertebra korpusunda parçalı kırığı olan 4 olguya vertebrektoni yapıldıktan sonra otogreft kollarak plak ile tespit edilmiştir. Vertebrektomi dışındaki kemik füzyon için greft "Smith-Robinson" teknüğine uygun olacak şekilde krista iliakadan yüksekliği 1 cm., uzunluğu en az 2 cm. olacak şekilde alınmıştır sonra intervertebral mesafeden 2 mm. daha yüksek, ortalama 6-8 mm. yüksekliğinde en az 15 mm. uzunlığında şekillendirilmiştir. İlgili intervertebral mesafe traksiyonla yeterince açıldıktan sonra acil olgular dışında mikrocerrahi teknikle parçalanmış disk boşaltıldığı zaman posterior longitudinal ligamanın (PLL) yırtık olduğu saptanırsa ligaman açılarak eksplorasyon yapılmış ve mevcut serbest fragmanlar çıkarılmıştır. Radyolojik incelemelerde belirgin anterior basısı olmayan olgularda PLL açılmaktadır. Yeterli dekompreşyonдан sonra ilgili mesafede üst ve alt kartilaj endplate'ler küretle çıkartılarak vertebra korpuslarında tur yardımıyla önden arkaya doğru ovoid yuva açılmıştır. Kemik füzyon mevcut olan traksiyon ağırlığı artırılarak çekicile yerleştirilmiştir. Temin edilmesindeki kolaylık nedeniyle çelik metakarp plagi tercih edilmiştir. Plaklama lezyonun özelliğine göre uygulanmaktadır. Plaklar, bir üst ve alt intervertebral mesafeyi kapatmayacak fakat korpus yüksekliğinin yarısına kadar devam edecek şekilde, preop çekilen lateral servikal grafilerde yapılan ölçümlere göre seçilmektedir. Plak yerleştirilmenden önce ilgili vertebral korpusunun ön yüzü düzeltilmiştir. Kullanılacak plaklara servikal lordoza uygun eğim verildikten sonra plak vida yardımı ile korpuslara tespit edilmiştir. Vida uzunluğu lateral grafilerde korpus vertebranın ön arka uzunluğu ölçülerek seçilmekte ve peroperatuar bu mesafe cetvel ile kontrol edilmektedir. Vidalar vertebral korpusunun ortasından ön ve

arka korteksi geçecek şekilde, mesafeye paralel olarak vidalanmaktadır.

Ameliyat sonrası traksiyondan çıkartılan hasta nörolojik durumu uygun ise "Philadelphia Collar" takılarak mobilize edilmekte ve bu ortotik 12 hafta süreyle uygulanmaktadır.

SONUÇLAR:

Olgular 2 ay ile 23 ay arasında izlenmiştir. Başvuruda tetraplejik olan 5 olgunun 1 tanesi postop 43. gün pnömoni + sepsis, diğer olgu postop 17. gün duodenum perforasyonuna bağlı generalize peritonit nedeniyle kaybedilmiş olup diğer üç olgu ise rehabilitasyon kliniğine nakil edilmiştir. 8 olgu ise defisitsiz olarak günlük yaşamlarını sürdürmektedirler (Tablo 1). Acilen ameliyata alınmış olan iki olguda

Tablo I : Frankel sınıflamasına göre olguların preop ve postop nörolojik durumları izlenmekte. Tablonun sol tarafı preop durumu sağ tarafı ise postop durumu göstermektedir.

Yaş	Cins	Etyoloji	Seviye	Giriş	Çıkış
26	K	TK	C 3-4	E.....	E
22	E	TK	C 4-5	A.....	Ex
58	E	TK	C 5-6	C.....	E
56	E	TK	C 6-T1	B.....	D
60	E	YD	C 5-6	C.....	E
22	E	TK	C 4-6	B.....	C
38	K	İK	C 6-7	D.....	E
37	E	TK	C 4-5	E.....	E
22	E	YD	C 5-7	B.....	D
42	K	İK	C 3-4	E.....	E
29	E	YD	C 4-6	E.....	Ex
56	E	TK	C 5-6	D.....	E
48	E	İK	C 5-6	D.....	E

TK : Trafik Kazası

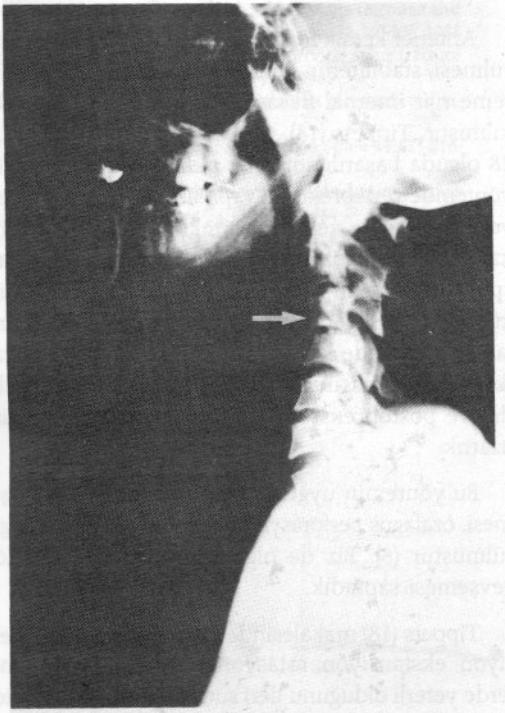
YD : Yüksekten Düşme

İK : İş Kazası

greft dislokasyonu ortaya çıkması üzerine revizyona alınan bu iki olguya daha sonra rıjıt internal fiksasyon uygulanmış ve alınan geç kontrol grafilerinde greftin normal lokalizasyonunda olduğu saptanmıştır. Bir olgu gevşeyen veda nedeniyle revizyona alınmış ve vidanın yeri değiştirilmiştir. Bir başka olgu ise gelişen aspirasyon pnömonisi nedeniyle 13 gün respiratör tedavisi görmüştür. Bir başka hastahaneden devir alınan olgu hariç dekubitus ülseri görülmeyen olguların birinde donör bölgesinde infeksiyon görülmüş bu da intibiotik tedavisi ve pansumanlarla kısa sürede iyileşmiştir. Olguların hiç birinde greft enfeksiyonu veya rezorbsiyonu, damar, sinir, özafagus, larynx yaralanması görülmemiştir. Philadelphia

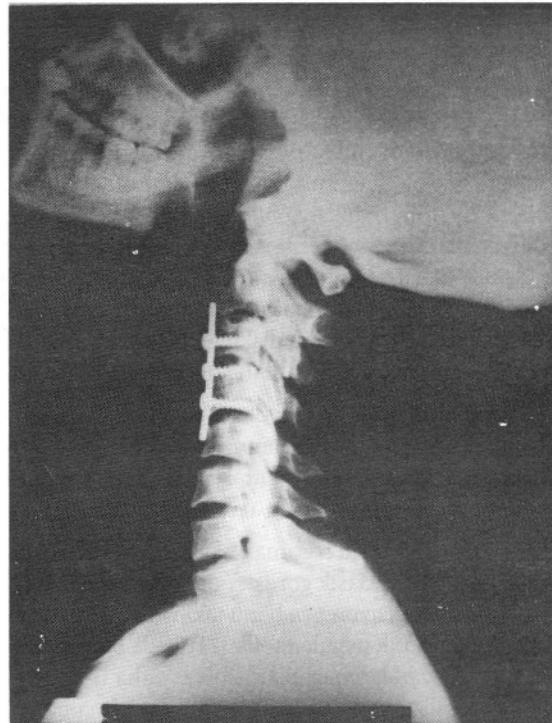
ortotiği 12 hafta süreyle uygulanan olgulara bu dönemin sonunda aktif fleksiyon ve ekstansiyonda lateral grafiler çekilerek stabilizasyonları incelenmiş ve stabil oldukları görüлerek eksternal ortotikleri çıkarılmıştır. Olguların yatis süresi ortalama 34.1 gün (min:17, max:58 gün) bulunmuştur.

(Resim 1, 2)

Resim 1 : C3-4 anterior dislokasyon görülmekte.

nları: Cattell-Filtzer (AP deplasmanın saptanması), Penning (Anguler deplasmanın saptanması) yöntemleridir (13). Biz kontrollü fleksiyon-ekstansiyon da alınan grafilerde 3 mm'den fazla deplasman saptadığımız takdirde lezyonu不稳定 olarak kabul etmektedir.

Resim 2 : Anterior girişimle osteosentez yapıldıktan sonra alınan kontrol grafisi.

TARTIŞMA

White (20) instabiliteyi, fizyolojik yükler altında vertebral arasındaki ilişkinin bozulması medülla spinalis, sinir köklerinin irritasyonu veya yaralanmasının ortaya çıkması şeklinde tanımlamaktadır. Anterior longitudinal ligament anulus fibrosus, posterior longitudinal ligament, apofizeal anüler ligament, ligamentum flavum, inter ve supra spinöz ligamentler servikal bölgede stabiliteyi sağlayan yapılardır. (6). Anterior vertebral kolon statik ünite olup ağırlık taşıma amacını güderken intervertebral disk şokları hafifletme ile yükümlüdür. Posterior kolon yapıları ise dinamik ünite olup hareketin yönünü ve devamlılığını sağlamaktadır. Servikal stabilitenin ön grup yapıları ile bir arka grup elemanı veya intakt arka grup yapılarıyla bir ön grup elemanın birlilikteği ile sağlanır (14).

Instabilitenin saptanabilmesi için bir çok radyolojik yöntem tanımlanmış olup bugün sıkılıkla kullanılır.

Spinal cerrahide amaç 1 - Redüksiyon 2 - Dekompression 3 - Fiksasyon olarak özetlenebilir (2, 3).

Redüksiyon başlıca üç yöntem ile sağlanmaktadır:

1 - İskelet traksiyonu.

2 - Manüplasyon (Genel anestezi altında genellikle ilk 24 saat içinde uygulanır. Medulla spinaliste gelişen ödem nedeniyle daha geç olgularda sekonder hasar ortaya çıkabileceğinin tavsisi edilmemekle beraber 4. gün yapılmasına rağmen başarılı sonuçlar bildirilmiştir (12, 21).

3 - Açık reduksiyon; konservatif yöntemlerle repositionun sağlanamadığı olgularda fasetektomi veya anterior yaklaşımla reduksiyon sağlanır (4, 11).

Genel anestezi altında 20 kg.'a kadar traksiyon uyguladığımız fakat kapalı reduksiyon elde edemediğimiz 3 olguda bilateral fasetektomi ile reposisyon sağlanmıştır.

Redüksiyon sağlanmasına rağmen medulla spinalis veya radiksler hala bası altında ise mümkün olan en kısa sürede dekompreşyon sağlanmalıdır. Özellikle hiperfleksiyon tipi yaralanmalarda kanal içine giren disk fragmanlarının erken dönemde çkartılması nörolojik defisitlerin hızla düzeltmesini sağlamaktadır (2). Eskiden yaygın olarak kullanılan ve yeterli dekompreşyon sağlayacağı düşünülen laminektomi不稳定 yaratması, önden gelen basılarda yeterli dekompreşyonu sağlayamaması, kuğu boynu deformitesi gibi progresif deformitelere neden olmasından dolayı artık ender olarak yapılmaktadır (7). Günümüzde laminektomi endikasyonu olarak, medullanın nöral ark elemanları tarafından bası altında olması, dislokasyonun reduksiyonuna rağmen myelografide blok saptanması gösterilmektedir (11, 16). Anterior girişimle kanala giren disk materyali, kemik fragmları medulla ekartmanına gerek duyulmadan çkartılabilmekte kök basisi ve diskojenik ağrılar etkin bir şekilde ortadan kaldırılabilir (2, 3, 4).

Tüm olgularımızda radyolojik olarak saptanan, subarknoid mesafenin kapanması ve farklı derecelerdeki medulla basılarının ventral lokalizasyonu olması nedeniyle anterior girişimi tercih etti.

Tedavide üçüncü basamak fiksasyonun sağlanmasıdır. Bu amaçla klasik görüşler doğrultusunda 6 hafiflik iskelet traksiyonu ve bunu takip eden 12 haftalık eksternal ortotik uygulanabilir (11) isede bu yöntemle ligaman yaralanması olan olgular daha uzun süre ile immobilizasyon yapılsa bile iyileşme olmamaktadır (5). Cloward Smith-Robinson tekniği ile yapılacak kemik greft eksternal ortotik ile desteklenerek, veya anterior girişimi izleyen posterior artrodez ile stabilizasyon sağlanabilir (1). Ligaman lezyonuna bağlı posterior instabilitesi olan olgularda greft dislokasyonu ortaya çıktığı taktirde greft replasmanını takiben traksiyonsuz 4 haftalık yatak istirahati önerilmektedir (11). Fleksiyon rotasyon mekanizması ile meydana gelen yaralanmalarda posterior ligamanlarda kopmalar olacağı için posterior fiksasyon uygulanmalıdır (15).

Serimizi oluşturan olguların 3 tanesinde posterior ligaman yaralanması saptanmıştır; bu olgularda aynı zamanda mevcut olan travmatik disk herniasyonları nedeniyle anterior dekompreşyon ve osteosentez yapılmıştır.

Holness (9) korpus vertebra lezyonu olmayan, ligaman yaralanmasına bağlı belirgin posterior instabilitesi olan olgularda interlaminar klamp ile başarılı sonuçlar aldığı bildirmiştir. Cooper (5) ise plak ve vida ile yapılan posterior stabilizasyonun özellikle rotasyonel instabilitenin engellenmesinde diğer bütün yöntemlerden üstün olduğunu savunmuştur. Vertebral arter ve radiks yaralanması yöntemin muhtemel

komplikasyonlarıdır. Posterior internal fiksasyon amacı ile bunlardan başka interspinöz, fasetspinöz proses, sublaminar tel füzyon yapılmaktadır (5). Hook-plate, fleksiyon tipi yüklenmelerde ortaya çıkan instabiliteyi diğer yöntemlere nazaran daha efektif olarak ortadan kaldırdığı için özellikle diskoligamentöz yaralanmalarda tavsiye edilmektedir (17).

Anterior kemik füzyonunda greft dislokasyonu görlmesi, stabilitenin hemen sağlanamaması bu yönteme rijit internal fiksasyonun eklenmesini gereklili kılmıştır. Tippets (18), Caspar yöntemini uyguladığı 28 olguda başarılı sonuçlar aldığı bildirmiştir. Bu yöntemde vertebral resepsiyon yapıldıktan sonra tibia grefti yerleştirilmekte ve plak korteks vidaları ile bikortikal yada spongioza vidası ile unikortikal olarak tensip edilmektedir (10). Biz de Caspar'ın yöntemini küçük değişikliklerle uygulamaktayız. Şöyle ki: tanımlanan yöntemde korpus vertebraya simetrik olarak iki vida takılmasına karşın biz bir adet vida uyguladık ve postop eksternal ortotik uygulama süresini uzattık.

Bu yöntemin uygulanması sırasında vida gevşemesi, özafagus perforasyonu gibi komplikasyonlar görülmüştür (8). Biz de olgularımızdan birinde vida gevşemesi saptadık.

Tippets (18) makalesinde Caspar yönteminin fleksiyon, ekstansiyon, rotasyonel ve lateral yüklenmelerde yeterli olduğunu ileri sürmektedir. Fakat Ulrich (19) yaptığı deneysel çalışmalar ile Caspar'ın anterior plaklama yönteminin ekstansiyonda ortaya çıkan gerilme, anterior aksiyel yüklenmeye karşı etkin olmasına karşın fleksiyonda oluşan gerilme ve posterior aksiyel yüklenmelerde yeterli olmadığını, buna karşın torsiyonda Caspar, Rogers, Triple wire, sublaminar tel füzyonun eşit derecede etkili olduğunu göstermiştir. Caspar yönteminin fleksiyonda yetersiz olması nedeniyle kemik füzyon oluşuna degen "Philadelphia collar" gibi bir eksternal ortotik desteklenmesini önermiştir (19).

Anterior varyyla uyguladığımız bu cerrahi teknik ile yeterli ekpozisyon sağlanmasının, efektif dekompreşyon yapılabilmesinin yanında, basit bir ortotik desteklenerek yeterli stabilité derhal sağlanabilmektedir. Böylece erken dönemde mobilize edilen hastalarda dekubitüs ülseri, pnömoni gibi uzun süreli yatmaya bağlı ortaya çıkan komplikasyonlar engellenmekte klinike yatus süresi kısalan olguların rehabilitasyonuna başlanabilmektedir.

Yazışma Adresi : Doç. Dr. Emin Özyurt

i.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Nörosirürji ABD. Cerrahpaşa / İSTANBUL

KAYNAKLAR

- Afee PC: One stage anterior cervical decompression and posterior stabilization with circumferential arthrodesis. *J Bone Joint Surg (Am)* 71:78-88, 1989
  - Cloward RB: Treatment of acute fractures and fracturedislocations of the cervical spine by vertebral body fusion. *J Neurosurg* 15:201-209, 1958
  - Cloward RB: The anterior surgical approach to the cervical spine. *Spine* 7:823-827, 1988
  - Cloward RB: Acute cervical spine injuries. *Clin Symp* 32:2-32, 1980
  - Cooper PR: Posterior stabilization of cervical spine fractures and subluxations using plates and screws. *Neurosurg* 23:300-306, 1988
  - Dolan KD: Radiological determination of cervical spine fracture and stability. *Clin Neurosurg* 21: 368-384, 1980
  - Donovan WH: Comprehensive management of spinal cord injury. *Clin Symp* 34:2-36, 1982
  - Gill K: Posterior plating of the cervical spine. *Spine* 13:813-816, 1988
  - Holness RO: Posterior stabilization with an interlaminar clamp in cervical injuries. *Neurosurg* 14:318-321, 1984
  - Meyer PR: Surgery of spine trauma. Newyork Churchill Livingstone, 1981, pp 397-524
  - JAMA 214:525-530, 1970
  - Osti OL: Reduction and stabilisation of cervical dislocations. *J Bone Joint Surg (B)* 71:275-282, 1989
  - Pennecot GF: Roentgenographical study of the stability of the cervical spine in children. *J Pediatr Orthop* 4:346-352, 1984
  - Rocabado M: The importance of soft tissue mechanics in stability and instability of the cervical spine. *The journal of craniomandibular practice* 5:131-138, 1987
  - Stauffer ES: Surgical stabilization of the cervical spine after trauma. *Arch Surg* 111:652-657, 1976
  - Stauffer ES: Management of spine fractures C3-C7. *Orthop clin North Am* 17:45-54, 1986
  - Sutterlin CE: A biomechanical evaluation of cervical spine stabilization. *Spine* 13:795-802, 1988
  - Tippets RH: Anterior cervical fusion with the Caspar instrumentation system. *Neurosurg* 22:1008-1013, 1988
  - Ulrich C: Comparative study of the stability of anterior and posterior cervical spine fixation procedures. *Arch Orthop Trauma Surg* 106:226-231, 1987
  - White AA, Panjabi MM: Clinical biomechanics of the spine. Philadelphia JB lippincott company, 1978, pp 4-86
  - Yashon D: Spine injury. Connecticut Appleton Century Crofts.